

Štoreški

ŽELEZAR

Leto XIX.

1979

NOVEMBER 1979

ŠT. 21

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

POSLOVNI REZULTATI

V prikazovanju rezultatov poslovanja delovne organizacije smo največkrat priča tabelarnim pregledom s komentarji posameznih postavk v tabeli. Veliko pišemo tudi o doseženih tonah, o izvozu posameznih izdelkov ipd. Tokrat smo se odločili, da objavimo (čeprav je že bilo v razpravi) samo poslovne rezultate za devetmesečno obdobje tega leta z vidika finančnega poslovanja z namenom, da te podatke še enkrat skrbno preberemo in o njih razmišljamo v smislu izboljšanja obstoječega stanja.

Železarna Štore je v proučevanem obdobju ustvarila dve milijardi 360.004.582 din celotnega prihodka, kar je za 22 % več kot lani v istem obdobju, vendar za 4 % manj, kot smo za to obdobje načrtovali. Večina TOZD ni dosegla planirane količinske proizvodnje, tako da kljub povišanim prodajnim cenam naših proizvodov zaostajamo za vrednostnim planom. Prav gotovo ima pri tem svoj delež tudi izredno povečan izvoz, ki v tem obdobju znaša 211.376.289 din in je za 90 % večji kot lani v istem obdobju; znano pa je, da pri izvozu ne dosegamo najugodnejših cen.

Na področju porabljenih sredstev, ki so bila potrebna za dosego te prodaje, ugotavljamo, da smo jih porabili v višini milijardo 732.658.578 din, kar je za 18 % več kot lani v istem času oziroma 6 % manj, kot smo letos planirali za to obdobje. Prikaz moramo dopolniti z dejstvom, da zaradi načina prikazovanja v stroških niso zajeti vsi tisti stroški, ki so že vsebovani v še neprodanih gotovih izdelkih. Pa tudi obračunana amortizacija po minimalnih stopnjah, ki je od lani večja samo za 14 %, ne ustreza niti realnemu trošenju osnovnih sredstev, niti našim potrebam, še manj pa kot vir za zamenjavo osnovnih sredstev. Vemo namreč, da je tudi na področju osnovnih sredstev inflacija še prav posebno velika. To pomeni, da se s tako izbranimi sredstvi ne moremo obnavljati niti v dosedanjem obsegu in da bi dosegli vsaj to, moramo dodatno vlagati celo sredstva, ki naj bi služila razširjeni reprodukciji.

Kljub vsemu je ustvarjeni dohodek v višini 638.691.181 din za 37 % večji od lanskoletnega in tudi za 2 % večji od načrtovanega. Vendar je njegova delitev po upravičencih, posebno pa v de-

lu, ki ga imenujemo čisti dohodek, manj ugodna. Iz dohodka je razvidna izguba v substanci v višini 11.345.177 din (TOZD tovarna traktorjev). To pomeni, da s prodajo gotovih izdelkov niso bila krita porabljena sredstva (materialni stroški in minimalna amortizacija). Drugi velik delež dohodka smo namenili za prispevke in davke, delovne skupnosti, obresti, amortizacijo nad minimalno stopnjo ipd., in sicer v višini 252.946.310 din, kar je za 45 % več kot lani in 20 % več od planiranega. Če ne upoštevamo pospešene amortizacije v višini 40.000.000 din, bi znašal odstotek povečanja samo ca. 37 %, kar je realnejše, vendar še vedno po odstotku porabe znatno preveč, da bi lahko ostali rezultati v istem strukturnem razmerju kot lani. Med vsemi dajatvami iz dohodka so stroški delovnih skupnosti po absolutnem znesku največji, vendar bo potrebno podrobneje analizirati tudi ostale postavke. Čistega dohodka smo ustvarili v višini 374.399.694 din, kar je za 28 % več kot lani, za planom pa zaostajamo za 9 %. Največji del v višini 311.697.619 din smo izplačali za osebne dohodke, kar je 27 % več kot lani in tudi 2 % več od plana. V tem obdobju izplačani povprečni neto OD na delavca je znašal 6.910 din, kar je 18 % več kot lani ob istem času in za 8 % več, kot smo načrtovali za letošnje leto (pred korekcijo). Pozitivno poslujoče TOZD so ustvarile v tem obdobju neprimerno več ostanka dohodka za sklade kot lani v istem obdobju, nadaljuje pa se večanje izgub v poslovanju negativno poslujočih TOZD, ki so ustvarile tudi znatno več izgub kot lani v istem obdobju. Dodajmo še to, da po seštevku rezultatov vseh TOZD podjetje ni poslovalo z izgubo.

Pri ugotavljanju poslovnih rezultatov je treba omeniti, da še vedno velja načelo plačane realizacije, kar pomeni, da lahko delimo samo tisto, kar smo dobili od kupcev, dejansko tudi plačano. Kljub že zelo zaostrenim likvidnostnim težavam v celotnem gospodarstvu so naši kupci poravnali svoje obveznosti do nas pretežno v redu, le v zadnjem času so nekateri večji kupci zamujali, tako da je na dan 30. 9. znašal saldo neplačanih, a že zapadlih obveznosti okoli 35 milijonov din, kar ocenjujemo za majhen znesek. Kaže pa se vedno večje pomanjkanje denarnih

sredstev povsod, tako da bo potrebno skrbno spremljati plačila kupcev in jih v primeru zamud pri plačilih takoj ustrezno izterjati. V pogodbe za prihodnje leto je potrebno vnesti ustrežna določila.

Sicer se stanje plačilne sposobnosti podjetja v tem obdobju še nadalje slabša. Ob že v vrsto let ugotovljenem primanjkljaju obratnih sredstev stanja nismo uspeli izboljšati (zaradi slabih poslovnih rezultatov z izgubami v poslovanju, nepokrite investicijske potrošnje, večanja zalog repromateriala, v zadnjem času tudi gotovih izdelkov, inflacije, ipd.). Da smo lahko plačevali svoje obveznosti, smo bili prisiljeni najemati kratkoročne kredite, pretežno pri Interni banki SOZD Slovenske železarne, za kritje

izgube tudi pri Skladu skupnih rezerv ipd., za kar moramo plačevati obresti, ki znižujejo dohodek, itd. Rešitev je nedvomno samo v izboljšanih poslovnih rezultatih, saj samo takšen preobrat daje pravo zanesljivost vnaprej.

Na kratko lahko torej zaključimo, da poslovanje Železarne Štore v tem obdobju, gledano skozi samo finančne rezultate, ni zadovoljivo. Za kompleksno oceno poslovanja je možno to oceno še dopolniti, v razpravah v samoupravnih delovnih skupinah ugotavljati vzroke za prikazane rezultate ter ukrepe, s katerimi se le-ti lahko izboljšajo. Zato te razprave nedvomno ne bodo smele ostati enkratna akcija, temveč mora to biti naša stalna praksa.

Skrb za okolje

ZAKLJUČNA DELA NA NAPRAVI ZA ODPRASEVANJE DRUGE ELEKTROBLOČNE PEČI V JEKLARNI

Vzporedno z zaključnimi deli na drugi elektroobločni peči v jeklarni potekajo tudi zadnja dela na odpraševalni napravi za odvzem dimnih plinov iz nove peči. Prav je, da o dograditvi čistilne naprave za potrebe odpraševanja druge elektroobločne peči povemo nekaj več.

Čistilno napravo za prvo elektroobločno peč Birlec je sprojektirala, konstruirala, deloma dobavila in nadzorovala montažno nemška firma Rheinstahl. Jekleno konstrukcijo je izdelala Kovinarska firma Krškega, ki je opravljala tudi montažo. Naprava je bila zasnovana za odvzem dimnih plinov iz dveh enakih, simetrično postavljenih elektroobločnih peči, to je za skupno 84.000 m³ dimnih plinov. Za prvo peč je bila izdelana le polovica, to je naprava s štirimi kolonami križnih hladilnikov, s šestimi filterskimi kolonami in enim ventilatorjem na sesalni strani. Odvzem dimnih plinov iz peči je bil izveden prek četrte luknje na peči z vrtljivo »fajfo«. Regulacija je bila izdelana po sistemu Oberkassel, ki smo ga kmalu po pričetku obratovanja poenostavili.

Za drugo fazo, to je za odpraševanje nove elektroobločne peči BBC, smo pri Rheinstahlu, ki je prešel pod okrilje koncerna

Thyssen, ponovno iskali ponudbo. Ta je leta 1977 znašala 17 milijonov novih dinarjev in od tega 641.000 DM potrebnih deviz za uvoz dokumentacije, Know-howa, in tako imenovane specialne opreme.

Nova elektroobločna peč je večja od obstoječe in v hali jeklarnice locirana drugače, kot je bilo to predvideno pred leti. Spremenili so se tehnološko-tehnični parametri odpraševanja, ki ga je bilo treba na novo dimenzionirati. Zaradi obstoječega stanja, ki je izviralo iz prvotnih predpostavk, so bile pri tem določene omejitve. Glede na pridobljene izkušnje pri obratovanju s prvo fazo čistilne naprave in problematiko, ki bi jo morali v vsakem primeru reševati sami, smo se odločili, da bomo drugo fazo projektirali in izdelali doma.

Pri projektiranju druge faze smo morali povečati kapaciteto filtra in uskladiti delovanje odpraševalne naprave s procesom ene in druge elektroobločne peči. Spremenili smo princip odvzema dimnih plinov na novi peči in tega izvedli s fiksnim priključkom, ki je vodno hlajen. Na podlagi naših konstrukcijskih

(Nadaljevanje na 2. strani)

PO SLEDI PREDHODNIKOV

V eni izmed izdaj Štorskega železarja smo bralce že seznanili o odhodu valjarjev in vzdrževalcev na nove in zahtevne naloge v Libijo.

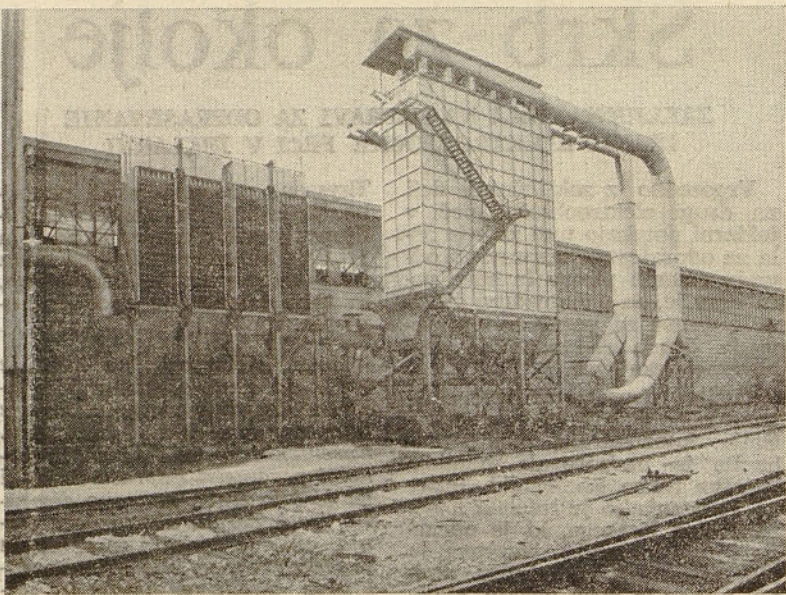
Objekt valjarne v mini železarni Tripolis gradi Inženiring za gradnjo investicijskih objektov SMELT Ljubljana s pomočjo jugoslovanskih in italijanskih podjetij, kot so: DANIELLI Italija, RADE KONCAR Zagreb, HIDROGRADNJA Sarajevo, MOSTOVNA Ljubljana, MONTER Dravograd, JEDINSTVO Kozina in še več drugih podjetij.

Naša skupina »Store«, kakor nas tu imenujejo, ima nalogo dati valjarni — strojem in napravam — življenje, to je ostvariti novo vrednost v obliki proizvodnje valjanega jekla Ø 10 do Ø 18 mm v palicah. Objekt je izdelan sodobno. Energetika, celotno postrojenje,

Skrb za okolje

(Nadaljevanje s 1. strani)
načrtov je bilo sedaj možno nabaviti vso opremo, ki je bila pri prvi fazi iz uvoza, pri domačih proizvajalcih ali dobaviteljih: ventilatorji, dozatorji, polžni transporterji, regulacijske lopute, eksplozijske odprtine, dilatacije, kompenzatorji in pretežni del elektroopreme, ter vreče za sam filter. Uvozili smo le del regulacijske opreme in elektroopremo zaradi poenotenja z obstoječo opremo čistilne naprave. Domači proizvajalci in dobavitelji opreme za odpraševalno napravo so: Gostol s kooperantom Jugomontažo iz Skopja, Tekol, Metalna, Tekstilna, Klima, Klempos, Rade Končar, Astra in še nekaj manjših dobaviteljev. Pri projektiranju in pri montaži elektroregulacijskega dela opreme sta aktivno vključena naša tozda vzdrževanje in energetika.

je steklo šele po številnih posredovanjih pri Gostolu. Glede rokov je treba reči to, da bomo predvidoma uspeli dokončati vsa dela na čistilni napravi pravčasno, vendar to le zaradi zamude, ki je nastala pri delih na RTP Lipa oziroma na elektroobložni peči BBC. Dokončno bomo lahko ocenili naše angažiranje pri čistilni napravi za dimne pline elektroobložne peči BBC potem, ko bo ta obratovala, in ko bo normalno obratovala tudi odpraševalna naprava. Določene »otroške bolezni« se bodo gotovo pojavljale, vendar jih bomo, s sodelovanjem vseh odgovornih dejavnikov, gotovo uspeli tudi odpraviti. Menim pa, da lahko celoten pristop že danes ocenimo kot uspešen, kar se ne nazadnje odraža pri prihranku tako dinarskih kot tudi deviznih sredstev.

Čistilne naprave elektropeči v jeklarni Store II

Stroški izdelave in montaže druge faze čistilne naprave znašajo okoli 10 milijonov din, od tega 250.000 DM za opremo iz uvoza, od česar je bil pretežni del namenjen za regulacijo samega odvzema dimnih plinov iz peči.

Z izdelavo in montažo Gostola oziroma Jugomontaže so bili v začetku problemi glede kvalitete in postavljenih terminov. Potrebno je bilo izredno veliko popravkov na izdelani opremi pri vgrajevanju, kar se je odražalo tudi na postavljenih terminih. Delo

O zgoraj navedenem je informiral navzoče na Srečanju metalurgov v Portorožu oktobra naš ing. Mežnar Milan, ki je imel predavanje z naslovom Naše izkušnje pri obratovanju suhega filtra za elektro obložno peč.

Odpraševanje v elektrojeklarni spet rešuje enega od virov onesnaževanja okolja, poskrbeti bomo morali še za problematiko s hrupom, v teku pa so dela in priprave na ostalih napravah za čiščenje zraka in vode v Železarni Store.

Marolt Boris, dipl. str. ing.

elektro regulacija, delavnica, skladišče, aneks in okolje je projektirano, izdelano in grajeno po najbolj sodobnih načelih racionalnosti pri mini proizvodnji valjanega jekla, vzdrževanja in potrošnje energije ter spremljajočih gradiv.

Valjarska proga je kombinacija linijske proge s konti ogrodij — vseh orodij je 12.

Valjarna ima instalirano zmogljivost pri triizmenskem obratovanju in ustreznem vložku kv. 100/3000 mm do 100.000 ton na leto s tem, da bo zaposlenih minimalno število delavcev.

V Libijo smo odpotovali 28. septembra 1979 z JAT letalom iz Maribora do Beograda, od tu pa z B 727 do Tripolija.

Sodelavci s SMELTA Ljubljana so nas prisrčno sprejeli. Na letališču nas je pozdravil dr. Gašperin Jože, dipl. ing. metalurgije. Tovariš Gašper, kakor ga vsi imenujejo, je že ob prihodu pokazal vso pripravljenost pomagati nam pri premostitvi vseh težav, od katerih pa so osebne na prvem mestu. Danes, ko nam že poteka 16. dan bivanja v Libiji, ugotavljamo, da je neobhoden pogoj, da drug drugemu pomagamo. Pri vsem, kar je tu potrebno pomagati, pa je tovariš Gašper neutrudljiv, požrtvovalen in tovariški. Vse težave, tako strokovno delovne kot osebne, in težke pogoje dela premagujemo uspešno v zadovoljstvo izvajalcev zaključnih del, predstavnikov SMELT in investitorja.

Dobršen del naloge smo že opravili, ko smo 7. oktobra — 9 dni po prihodu — hladno in toplo preizkusili čistilno napravo za vodo, sistem hladilne vode, kompresorje, potisno peč z glavnimi in dnevnimi rezervoarji nafte, predprogo, gonilno valjčnico in odrezovalne škarje, skladišče gredic in več manjših, a vendar pomembnih agregatov.

Naša skupina je v valjarno, in sicer med delavce SMELT, prinesla nov svež duh in novega poleta. Taka sprememba in osvežitev pa tudi delovni potencial, je bil potreben, saj nekatere skupine že delajo več let na raznih objektih pod vsestransko težkimi pogoji.

Ob poizkusnem valjanju in tudi pred tem je delo naše skupine potekalo brezhibno, enotno in usklajeno. Do valjanca kv. 33 mm iz gredic kv. 80 mm smo prišli v času 20 minut, nakar se je valjanje odvijalo, kot da smo menjali le valje. Imel sem občutek kot, da vsak od skupine odredeno delo opravlja že dolga leta.

Po uspeli prvi preizkušnji dobršnega dela opreme je na gradbišču zavladalo veliko veselje. Čestitk in veselja ni bilo konca. Graditelji so se veselili prvega koraka svojega »dojenčka«, skupina »Store« pa je bila ponosna in notranje nagrajena za uspešno delovanje mnogih naprav in strojev v zanesljivih rokah valjarjev in vzdrževalcev.

Po zaključku dela dne 7. oktobra je dr. Gašperin, ki je odgovoren za objekt, poudaril med drugim, da tako enotne in strokovno močne skupine le redko srečaš ob spuščanju v pogon. Predstavniki firme Danielli je bil brez besed, poudaril je le to, da zaključuje 15. objekt take vrste in da še ni imel prilike v tako kratkem času biti priča takemu uspehu.

Zavedamo se, da smo uspeli zato, ker smo imeli jasno začrtan cilj, ker smo enotni in da smo vse podrejali le temu, zavedamo pa se tudi, da je naše opravljeno delo le delček tistega, kar so pred nami ustvarili projektanti, konstruktorji, izdelovalci opreme, gradbeniki in monterji ter organizatorji.

Pred nami je še veliko dela, izdelali smo si program in po njem tudi delamo. Dne 25. oktobra imamo v načrtu staviti v pogon vse potrebne stroje in naprave za izvaljanje okroglega jekla Ø 16 mm; kljub težavam pri hladnem preizkušanju zaradi pomanjkanja nekaterih delov, težkim pogojem dela (danes je temperatura v hali 38° C) upamo, da bomo tudi tokrat, to je z drugo fazo, uspeli.

Čaka nas še tretja faza, to je preizkus vseh programov valjanja in aktiviranja adjustažnih strojev. Na koncu, morda še v novembru, pa bomo dokazovali pogodbeno kapaciteto valjarne, to je Ø 10 in Ø 16 mm.

Vrnitev v domovino bo v vsakem primeru sreča za skupino in posameznika, ponovno srečanje z domačimi, s tovariši in sodelavci, predvsem pa z našo lepo in nenadomestljivo domovino bo največja nagrada za prebiti čas v tujini.

Vrnili pa se bomo z občutkom, da nadaljujemo delo predhodnikov, ki so pred dvema letoma spuščali v pogon jeklarno pod enakimi pogoji. Z opravljenim delom dokazujemo, da je štorski železar sposoben opravljati in voditi najbolj sodobne in zahtevne tehnološke procese, jih vzdrževati in odpravljati na njih nastale napake.

Bralce Železarja in ves kolektiv Železarne Store pozdravlja skupina valjarjev in vzdrževalcev iz Libije.

Tripolis, 20. oktobra 1979
ing. Ferdo Haler

**Dopisujte in oblikujte
z nami
naše glasilo**

Proizvodnja slovenskih železarn v septembru in po tretjem četrtletju

Po letošnjih devetih mesecih je že gotovo, da ne bomo dosegli z gospodarskim načrtom opredeljenih ciljev. Prejšnja leta so bili običajno septembrski rezultati že znanilo za še višje dosežke v zadnjih treh mesecih, letošnji septembrski rezultati tega ne potrjujejo. Nekateri podatki so malo boljši od dosežkov v avgustu, nekateri skoraj docela enaki. Izjemno dobri so podatki o

1978. Mesečni načrt so izvršili samo v ravenski jeklarni, zaostanek za mesečnim planom znaša 6 %, za zbirnim načrtom pa znaša zaostanek 8 %.

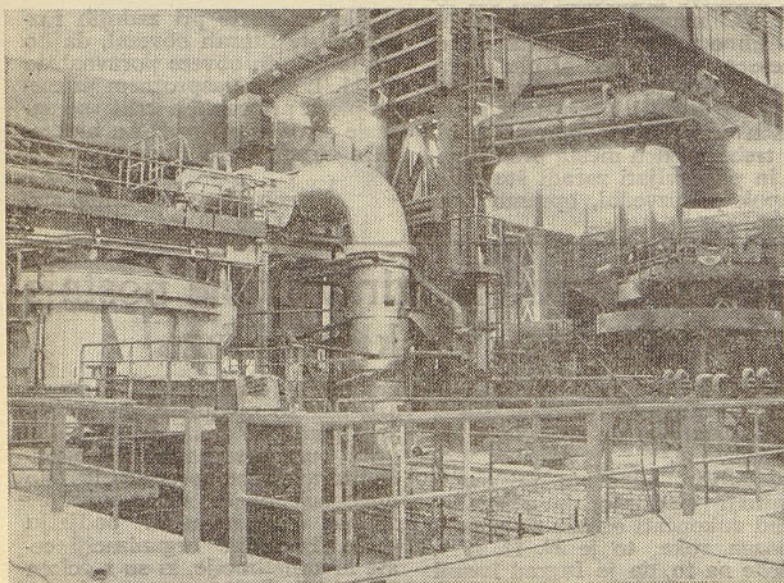
Blagovna proizvodnja v železarnah je docela enaka, kot je bila v avgustu in za okoli 600 ton manjša, kot je bila v lanskem letnem septembru. Izvršitev mesečnega načrta je znašala 95 %, presegli so ga edino v Železarni

prodaje, ki znaša 105 % mesečno načrtovane vrednosti. Ta podatek je toliko pomembnejši ob upoštevanju, da je bil dosežen mesečni načrt blagovne proizvodnje v železarnah le 95 %, torej je izvršitev načrta vrednosti prodaje kar 10 % višja od prodaje po količini. Razen Železarne Jesenice, kjer je povprečni načrt vrednosti prodaje v septembru dosežen 95 %, so v vseh delovnih organizacijah dosegli vrednost nad načrtom, ponekod kot v Železarni Ravne in Štore več kot 10 %, v Verigi 30 % in Žični celo nad 60 %. Če bo realizacija v naslednjih mesecih na enaki ravni kot v septembru, bi lahko dosegli tudi letno načrtovano vrednost prodaje.

Do konca leta preostaja le še malo časa. Običajno so rezultati

zadnjih treh mesecev najboljši v letu. Kljub temu, da je poletje in čas vročine že mimo, kljub temu, da so pretežno izkoriščeni dopusti, ostaja problematika septembra zelo podobna prejšnjim mesecem: prekomerna odsotnost, prekomerni vzdrževalni zastoji, nepričakovane okvare, slaba kvaliteta vložka in surovin. Podobno kot pretekle mesece je bila boljša proizvodnja gotovih izdelkov v vroči predelavi. Slabši rezultati so bili v vlečni žici, hladno valjanih trakovih in pločevini in finalnih izdelkih. Če bo vsaj zadnje četrtletje drugače, bi z veseljem napisali, da so vsi načrtovani cilji doseženi in da je realizacija res plod prodaje višje vrednih izdelkov in ne gibanja cen.

Milan Marolt

Pogled na električni peči I. in II.

izvozu, saj ne pomnim, da bi že izvršili mesečni plan izvoza po količini in da bi bila pri tem vrednostna izvršitev celo boljša in to kot rezultat izvoza na konvertibilno področje. Pri tem imajo pomembne zasluge predelovalci žice in med njimi Veriga Lesce, kjer so realizirali skoraj dvakrat več, kot je povprečna mesečna realizacija v osmih mesecih in 80 % več, kot znaša povprečni mesečni načrt. Težo temu dosežku daje vsekakor tudi izvoz Železarne Jesenice, kjer so izvršili 83 % povprečno mesečno načrtovane količine in dosegli 109 % vrednosti izvoza.

Proizvodnja surovega železa je ostala pod planom in je bila celo nekaj sto ton nižja od količine, dosežene v avgustu. Lani v septembru je bila proizvodnja okoli 9 % višja. Na jeseniških plavžih so izvršili le 90 % mesečnega načrta, na štorskem elektroplovžu je znašala izvršitev 125 % in skupen rezultat znaša 96 %. Po devetih mesecih je letošnja proizvodnja surovega železa 7 % nižja, kot je bila v istem obdobju leta 1978 in približno enak je zaostanek za zbirnim načrtom.

Proizvodnja surovega jekla je letos nižja, kot je bila po tretjem četrtletju lanskega leta, zaostanek je pa le za 1 %. V novembru bo pričela s poskusnim obratovanjem nova električna peč v Železarni Štore, kar bo vsaj zadnja dva meseca v letošnjem letu spremenilo izvrševanje mesečnih načrtov. V septembru je bila proizvodnja surovega jekla za več kot 7.000 ton večja kot v avgustu in domala enaka, kot je bila v septembru

Štore. Z zbirnim načrtom znaša zaostanek 4 % in po devetih mesecih je letošnja blagovna proizvodnja za 2.000 ton nižja od lanskega leta v enakem obdobju.

Predelovalci žice so mesečni plan proizvodnje izvršili 103 %. V Plamenu znaša izvršitev 105 %, v Žični 108 %, Veriga in Tovil imata po 99 % izvršitve in skupen rezultat je 103 %. Zbirno so po tretjem četrtletju le okoli 300 ton pod načrtovano količino, so pa proizvedli 1.500 ton več, kot leto poprej v enakem obdobju.

Zbirni podatek za Slovenske železarne je za 9 mesecev skoraj docela enak, kot je bil lanski, zaostanek za načrtovano količino pa znaša 4 %.

O izvozu je nekaj napisanega že v uvodu. Letošnji izvoz je daleč boljši od dosežkov v lanskem letu in moram reči, da ni samo rezultat administrativnih ukrepov, temveč tudi resničnih prizadevanj v tozidih in delovnih organizacijah za povečanje izvoza. Količina letos izvoženih proizvodov je kar 37 % večja, kot je bila po devetih mesecih lani. Zaostanek za zbirnim načrtom, ki znaša okoli 4 %, daje po rezultatih doseženih v zadnjih mesecih slutiti, da se bo do konca leta še zmanjšal.

Vrednost izvoza je slabša, saj je zaostanek za zbirnim načrtom po devetih mesecih bistveno večji in znaša 17 %. Dosežena vrednost je vseeno 30 % večja, kot je bila v enakem obdobju lani. Rezultat vrednosti izvoza v septembru daje vendarle upanje, da se bo do konca leta tudi odnos med količino in vrednostjo izvoza popravil.

Razveseljav uspeh za september je tudi dosežena vrednost

Komisija za uresničevanje zakona o združenem delu SOZD Slovenske železarne se je v četrtek, dne 18. 10. 1979, odpravila na obisk in razgovore k trgovskemu podjetju Celik Beograd, ki letno proda 40.000—50.000 t naših izdelkov, ter v Železarno Skopje zaradi izmenjave mnenj na področju uvajanja zakona o združenem delu. Našo komisijo je vodila tovarišica Albina Tušar, vodja oddelka za informativno in samoupravno dejavnost v Železarni Jesenice ter članica CK ZK Jugoslavije.

Takoj po prihodu v Beograd smo šli obiskat nova skladišča te delovne organizacije za promet jekla. Zelo sodobna skladišča so razdeljena na del za domače dobavitelje in konsignacijski del. Celik je osnovan 1952. leta in od začetka do danes posluje s samo sedmimi železarnami, in sicer: Železarno Jesenice, Ravne, Štore, Železarno Zenica, Železarno Skopje, Železarno Nikšič in Železarno Sisak. Promet delovne organizacije je približno 3 milijarde dinarjev. To doseže z 280 zaposlenimi, ali staro milijardo na zaposlenega.

V razgovorih so s strani Celika sodelovali generalni direktor tovariš Stokić in njegovi najvišji sodelavci. Največji del razprave in razgovora je bil posvečen samoupravnemu sporazumu o trajnem poslovnem sodelovanju SO ZD SZ in DO Celik Beograd. Predvsem nas je zanimalo, zakaj se večji del tega sporazuma ne uresničuje; nadalje smo obdelali vprašanje skupnega doseganja dohodka in njegove razporeditve. Obdelana so bila vprašanja o raziskavi trga, usklajevanju razvoja, riziku ter družbeno-ekonomskih pogojih poslovanja.

Interes Slovenskih železarn je, da na vseh teh področjih uredimo poslovanje s firmo Celik in zato smo predlagali ustanovitev skupnega odbora, kar je z njihove strani bilo z veseljem sprejeto. Razgovori so potekali do poznega popoldneva in so se nadaljevali zvečer v Hotelu Jugoslavija, kjer sta bila prisotna tudi predstavnik Slovenskih železarn

v Beogradu. Naslednji dan, v petek 19. 10. 1979, smo prispeli v Skopje. Že na letališču sta nas pričakala predstavnika Železarne Skopje. Naš obisk smo začeli pri rudnem dvoru železarne, vendar je bila najbolj zanimiva hladna valjarna, ki je zelo moderno opremljena. Zlasti je naredila vtis na nas velikost hale ter stroj za hladno valjanje pločevine sistema Simag z letno zmogljivostjo 700.000 ton.

Pri razgovorih so sodelovali predstavniki vodstva DO, družbenopolitične organizacije, predsednik centralnega delavskega sveta ter strokovni sodelavci za vprašanja ekonomike, organizacije, financ in drugo.

Ključno vprašanje je bilo uresničevanje ZZD na področju dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti.

Tovariši iz železarne so nam predstavili svoj kolektiv, njegove težave in dileme ter njegovo prihodnost. Na koncu so nas zaprosili za pomoč in sodelovanju pri uresničevanju njihovih želja pri oblikovanju v SOZD, DO za blagovni promet in izmenjavo mnenj z našimi strokovnjaki za finance, ekonomiko in organizacijo ter družbenopolitičnimi organizacijami.

Na koncu razgovorov smo jih povabili, naj obiščejo našo SOZD in tako bomo razširili ter nadaljevali naše prijateljsko sodelovanje.

S. D.

Dopisujte v

Štorski
ŽELEZAR

ŽARILNICA

DELA NA OBJEKTU IN PRI MONTAŽI OPREME V ŽARILNICI GREDO H KONCU

V našem Železaru smo že večkrat brali o poteku del in o problematiki pri delih na objektu žarilnice in pri montaži opreme. Dela se bližajo h koncu in v novembru bomo pričeli s poskusnim pogonom.

V teku so še drobna, zaključna dela na samem objektu, ki bi sicer že morala biti gotova, pa smo jih glede na zaostanek pri montaži ostale opreme, spora-

zumno z izvajalci, terminsko predstavili in tako uskladili z delom na drugih objektih. Lahko rečemo, da izvajalci in dobavitelji opreme ne kasnijo, pri tem pa je seveda sama peč izvzeta.

Naj samo naštejemo nekatere: Ingrad, Monter, Kovinar, Kristal, Komgrap, Elektrosignal, Termo, Tekol, Klima, Vatrostalna in naša tozda vzdrževanje in energitika. Omenili nismo Mostovne, ki bo predvidoma še v pogodbenem roku dobavila žerjave.

Avstrijska firma EBNER, ki opravlja nadzor nad montažo, je svoj delež opreme dobavila za

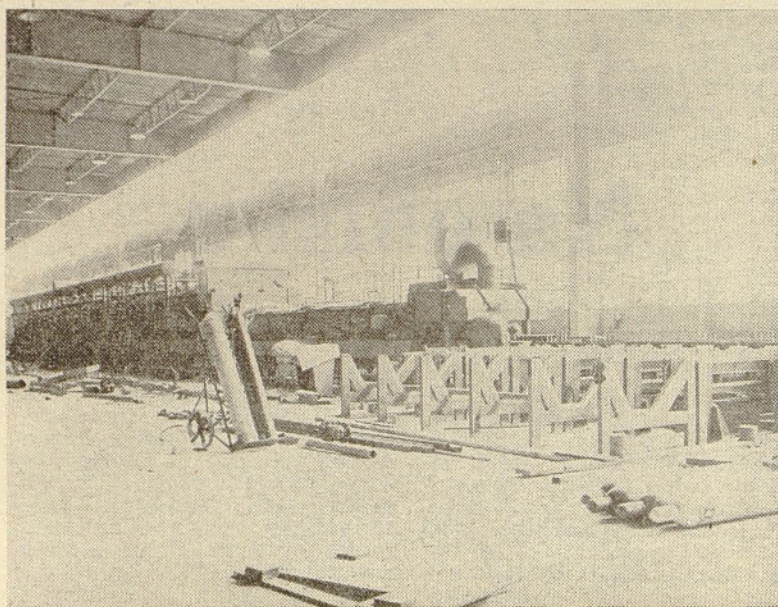
dan natančno, v aprilu 1978. Poglavni povzročitelj nastalih zamuj je Klemos iz Lenarta v Slovenskih Goricah, ki je prevzel izdelavo in montažna dela opreme za peč in celotno montažo postrojenja, torej tudi uvoznega dela, seveda brez elektro-regulacijske opreme. Dobavni rok po pogodbi je bil december 1978; naknadno, sporazumno dogovorjeni rok, februar 1979; danes pa ugotavljamo, da še vedno ni vsa oprema tukaj, saj manjkajo za obratovanje peči bistveno potrebni deli: plinski hladilec in pogona šaržirnih, dviznih mehanizmov. Glede na večkrat prestavljeni pričetek montaže, zaradi kasnitve gradbenih del pri temeljih naprave v aprilu 1979, kasnimo pri sami montaži za tri mesece. Vzroki so: ni bilo opreme, ki naj bi se montirala, pri tem pa je imel Klemos na gradbišču dovolj ljudi, opremo je bilo treba na licu mesta predelovati in popravljati zaradi številnih napak pri izvedbi, opremo smo

morali vračati v Klemos zaradi neustreznosti kvalitete, izdelave oziroma zaradi napačnih dimenzij in sedaj ob koncu del: oprema in material sta tu, Klemos pa nima ljudi, ki bi dela zaključili.

Z našim angažiranjem smo zagotovili kontinuirano nadaljevanje montaže. Spet so morali, ko je bilo najbolj kritično, priskočiti na pomoč naši vzdrževalci, ki so prevzeli dela na inštalacijah. Omeniti moram, da so tudi sicer svoje obveze na objektu pravočasno opravili. Gre za izdelavo prečnih vozov in pogonov ter za montažo celotne merilne, regulacijske in elektro opreme.

Klemos se je pri zadnjih razgovorih v Štorah obvezal, da bo svoje delo in obveze poravnal do 1. 11. 1979, v nasprotnem primeru pa je pripravljen kriti vse nastale stroške pri nadzoru montaže s strani firme Ebner.

Marolt Boris, dipl. ing. str.

Dela v žarilnici gredo h koncu

Dela pri izgradnji zdravstvene postaje Štore so v zaključni fazi

Tisti, ki hodijo mimo gradbišča zdravstvene postaje Štore, lahko ugotove, da so dela v zaključni fazi.

Gradbeni odbor in vsi ostali činitelji vztrajajo, da mora Ingrad dokončati objekt do pogodbenega roka, to je 29. 11. 1979. Glede na to, da je Ingrad kasnil z deli za cel mesec, so se odvijali razgovori s predstavniki Ingrada, gradbenega odbora in železarne. Na tem sestanku smo opozorili Ingrad, da ne bomo odstopali od pogodbenega roka in da so dolžni ukreniti vse, da se

zamujeno nadoknadi. S strani Ingrada so zagotovili, da bo objekt gotov do roka.

Za pravočasno ureditev okolice zdravstvene postaje je bilo dogovorjeno, da se to ureditev zaupa Komunalnemu podjetju Celje Temeljne organizaciji ceste in kanalizacije, ki so z delom že pričeli. Tudi s te strani je zagotovilo, da bodo dela v roku gotova.

Če upoštevamo, da so bile letošnje vremenske razmere zelo naklonjene gradbeništvu, dejansko ni vzroka za zamujanje.

Pričevanje iz NOB

24

TRN V PETI

Popoldne so mučitelji spet nadaljevali svoje krvavo delo in ko so zvečer končali, so bili po dolgih dneh spet tam, kakor na začetku. Nihče med trpini kljub najhujšim mukam ni klonil, nihče ni ničesar izdal.

Bilo je 24. marca 1945, ko so po Janeza spet prišli Nemci in ga odpeljali v svojo komando na ponovno zaslišanje. Zdaj je šlo za res in Janeza je postalo v resnici strah, ko je ob komandantu in njegovi tajnici iz Celja ugledal še dva gestapovca, ki že s svojim videzom nista obetala nič dobrega.

Ob vsem pogumu, ki si ga je Janez dajal, je vendarle pred Gestapom imel takšen strah, da je bil ves zmeden pred strogim videzom svojih novih zasliševalcev. Na pomoč mu je priskočila Celjanka. Natočila mu je šilce konjaka in nato še eno, da mu je takoj začela kri hitreje krožiti in je prišel nekoliko k sebi. Formalno uvodno zaslišanje je spet opravil pivški komandant in nato ponovil tudi vsa vprašanja s prejšnjih zaslišanj, pri čemer je posebno pazil, če se sedanji odgovori ujema s tistimi v zapis-

niku z zadnjega zaslišanja. Na to sta prežala tudi oba gestapovca, ki sta se šele ob koncu spravila nad Janeza. Zasula sta ga z navskrižnimi vprašanji o vsem, kar je Nemce zanimalo že na prejšnjih zaslišanjih. Janez je lahko le odkimaval, da ne ve nič, da nikogar ne pozna v teh krajih in podobno. Priznal je le tisto, kar je povedal že nadporočniku treh nemških podoficirjev, ki da so jih poslali v avstrijski bataljon slovenske partizanske vojske.

S tem pa je bilo tudi konec lepega ravnanja zasliševalcev z Janezom. Gestapovca sta se namreč spričo njegovih laži, kot sta imenovala njegov zagovor, tudi fizično spravila nanj in ga začela temeljito obdelovati s pestmi in okovanimi čevlji. Kar hitro se je ves krvav in podplut znašel v kotu sobe, od koder ni mogel več nikamor pred ubijalskim besom zločinskih zasliševalcev. Tonil je v nezavest, iz katere se je občasno prebujal, vmes pa sta nenehno obdelovala z udarci in vprašanji oba zločinca, medtem ko se nadporočnik ni več vtikal v zasliševanje. To je trajalo vse do večera, ko so Janeza vsega zmr-

čvarjenega vrnili z nemškim stražarjem nazaj v nedičevski zapor. Skoraj ni bil več pri pameti, a vendarle si je čestital, da tudi tokrat ni klonil pred sovražnikovim besom. Kot sladka glasba pa ga je na poti skozi naselje spremljalo grmenje topov in drdranje mitraljezov tam nekje od Snežnika. Slišati je bilo kot velika bitka in Janez je od vsega srca želel uspeha partizanski vojski.

Njegova tovariša in drugi zaporniki v sobi so bili že pošteno v skrbeh, če ga Nemci morda niso kar pridržali, ko so ga s praga po stari navadi vrgli mednje v sobo. Natančno je moral Blisku in Albinu pripovedovati vse o zaslišanju, onadva pa sta njemu povedala, kako so ju prav tako mučili ves dan in da se morajo pripraviti tudi na nočno mučenje, ker jih skuša sovražnik zlomiti za vsako ceno in priti do zaželenih podatkov.

Hkrati pa sta mu povedala tudi veselo novico. Blisk mu je stisnil v roko na drobno zganjen listič — odgovor načelnika Steva na sporočilo iz zapora, ki ga je napisal Blisk na kos papirja kar z žebličkom, izpuljenim iz čevlja. Sporočilo in odgovor sta oskrbeli dekleti iz Primčeve trgovine — zveza je dobro delovala.

Kapetan Stevo je v svojem odgovoru bodril vse tri ujetnike, naj se še naprej tako junaško držijo in bodo hkrati pripravlje-

ni, ker od zunaj pripravljajo njihovo osvoboditev. Hkrati jim je podrobno opisal vojno-politični položaj okoli njih in v svetu in jim zatrdil, da gre vojna in s tem sovražnikova vojska naglo h koncu. Pisemce je bilo velika tolažba in hkrati močna spodbuda za nadaljnje vztrajanje v odporu proti zverinskim zasliševalcem.

Ti so res kmalu spet planili v sobo in tokrat kot tarči izbrali samo Bliska in Janeza. Zvezali so ju z žico — operacijo je vodil policaj v dežnem plašču — in ju odpeljali čez cesto v nedičevski štab. Začuda pa ju niso pretepal. Pripeljali so ju v dotlejo neznano sobo, v kateri je bila cela vrsta Nedičevih oficirjev. Sredi sobe je bila velika miza, čez katero je bil razgrnjen zemljevid, postavljena specialka pivškega območja. Oficirji so ga ogledovali in se med seboj pogovarjali, ne da bi se zmenili za oba ujetnika. Med oficirji sta bila oba stalna zasliševalca, poročnika Bato in Stevo, dva poročnika slovenskih belogardistov in stari znanec, komandant posadke na Stari Sušici, ki je vodil bitko proti njim na Suhorju, pa še štirje bradati četniki.

Bili so dokaj glasni in pogovarjali so se predvsem o akcijah proti partizanom, o partizanskih kurirskih poteh, o partizanskih bolnišnicah, tiskarnah in podobnem, pa seveda o svojih naklepih proti njim.

Sindikalne vesti

SKLEPI 29. SEJE
SVETA KONFERENCE OOS
ZELEZARNE ŠTORE
Z DNE 23. 10. 1979

Na zadnji seji je bila posvečena posebna pozornost evidentiranju delegatov za nove organe samoupravljanja.

1. Na osnovi ugotovitve, da poteka mandat organom upravljanja v januarju leta 1980, ter da so zaradi ustanovitve novih tozd potrebne volitve v novih sredinah, je svet sklenil predlagati delavskemu svetu delovne organizacije, da razpiše volitve v samoupravne organe delovne organizacije 14. 12. 1979. Svet priporoča, da tudi delavski sveti tozd in delovnih skupnosti razpišejo volitve na isti dan.

— Sindikalne organizacije so nosilke evidentiranja in kandidiranja delavcev v organe upravljanja, zato je svet določil tudi postopek za evidentiranje delegatov.

V vseh OOS naj opravijo evidentiranje do 10. 11. na osnovi priloženega pregleda organov in števila delegatov, ki jih volimo (pregled so prejele vse OOS).

Svet meni, da je potrebno najprej oceniti delovanje dosedanjih organov oziroma delegatov in na osnovi izdelane ocene začeti postopek evidentiranja. Posebno pozornost pri evidentiranju je potrebno posvetiti ustrezni strukturi (mladina, žene) kakor tudi, da evidentiramo za organe tozd delegate iz vsake delovne skupine.

Pri evidentiranju je treba upoštevati tudi pripravljenost za delo v organih upravljanja, sposobnost ter tudi, da evidentiramo sodelavce, ki uživajo v svojih sredinah ugled kot dobri delavci.

— V času od 10. do 15. 11. bo kadrovska komisija pri svetu Konferenca OOS, na osnovi evidentiranih kandidatov, pripravila tudi predloge za izvršne funkcije organov upravljanja delovne organizacije.

— Po končanem evidentiranju predlagamo, da poteka kandidacijski postopek na samoupravnih delovnih skupinah, ki naj bo zaključen do 30. 11. 1979 tako, da bo možno kandidatne liste objaviti s 1. 12. 1979.

— Ob razpravi o spremembah in dopolnitvah obstoječih samoupravnih aktov v zvezi z ustanovitvijo novih tozd je svet sprejel stališče, da je potrebno akte, predvsem novih tozd, čimbolj uskladiti z obstoječimi sporazumi in statutom DO.

Svet je tudi mnenja, da je potrebno zmanjšati številčnost komisij pri delavskem svetu delovne organizacije ter v zvezi s tem to opredeliti v samoupravnih aktih.

2. Svet je obravnaval gibanje osebnega dohodka v Železarni Štore in ob tem ugotovil, da osebni dohodki zaostajajo za rasto življenjskih stroškov, posebno še v sredinah, kjer ni ustreznih rezultatov poslovanja. Svet je mnenja, da je potrebno osebni dohodek do konca leta še po-

večati; zato predlaga organom upravljanja, da o tem razpravljajo in sprejmejo ustrezne zaključke.

Istočasno pa se svet zaveda, da je zviševanje osebnega dohodka pogojeno z rezultati dela. Zato apelira na vse zaposlene, predvsem pa vodilne in vodstvene delavce, da še bolj kot dosedaj usmerimo vsa naša prizadevanja za doseganje boljših poslovnih rezultatov.

3. Člani sveta so se seznanili z gradivom za sejo DS DO, kateri bo prisostvoval tudi predsednik sveta Konferenca OOS. Menili so, da je posebno skrb posvetiti obravnavi priprav na GN za leto 1980, predvsem v tem smislu, da predsedniki OOS, skupaj z delegati za DS, ugotovijo, kako daleč so priprave v njihovih tozd.

4. Svet se je seznanil s sklepom komisije za rekreacijo glede kreditiranja smučarske opreme, ki bo potekalo pod enakimi pogoji kot lansko leto in ga verificiral. Skupna vsota je 300.000 din.

5. Sprejet je bil sklep, da se sofinancira stroške volilnih konferenc OO ZK in sicer za razliko med skupnimi stroški in razpoložljivimi sredstvi ZK.

6. Na osnovi predloga predsednika sveta glede nabave knjig Edvarda Kardelja je svet mnenja, da se knjige nabavijo za potrebe sindikata.

Svet konference OOS
Železarna Štore

Predstavljamo vam

Na osnovi predhodne razprave po OO ZSMS je bila na zadnji volilni konferenci, ki je bila dne 29. 10. 1979, soglasno izvoljena

Cmok Lada novoizvoljeni
predsednik

za predsednika koordinacijskega sveta ZSMS Železarne Štore tovarišica Cmok Lada.

Tovarišica Lada se je zelo hitro vključila v delo mladinske organizacije, saj je bila že v osnovni šoli predsednik te orga-

Republiški sindikati o našem delu

V torek, 16. oktobra, smo na Republiškem sindikatu delavcev proizvodnje in predelave kovin Slovenije imeli razgovor glede pospeševanja uresničevanja določil zakona o združenem delu in dogovorov, ki smo jih v naši sestavljeni organizaciji združenega dela opredelili v samoupravnih splošnih aktih.

Razgovor je sklican v skladu s programom Republiškega sindikata in na podlagi dogovora med Centralnim komitejem ZKS, Gospodarsko zbornico SRS in družbenim pravobranilcem samoupravljanja.

Kot podlaga za razgovor so služila gradiva, ki smo jih sami izdelali, ter analize vseh sestavljenih organizacij združenega dela v SR Sloveniji, ki je bila v povzetku objavljena tudi v Republiškem in skupščinskem poročevalcu št. 7, z dne 26. 3. 1979.

Gradivo, ki smo ga udeležencem sestanka (razgovora) posredovali, je bilo razdeljeno v dva dela, in sicer:

— družbenopolitična ocena uveljavljanja ZD v SOZD Slovenske železarne in

— strokovna ocena o delovanju SOZD SZ.

V razgovoru so se udeleženci predvsem omejili na naloge našega sodza v prihodnjem srednjeročnem obdobju, do konca tega obdobja ter na samoupravne splošne akte, ki jih še moramo

pripraviti in sprejeti v smislu zakona o združenem delu.

Tako smo se dogovorili, da bo temelj našega bodočega delovanja predvsem na:

— Utrjevanje družbeno-ekonomskih odnosov pri pridobivanju dohodka s skupnim prihodkom, skupnim dohodkom in svobodno menjavo dela.

— Uresničevanje dogovorjene politike nagrajevanja po delu s sistemom, ki bo temeljil na skupnih osnovah in načelih za pridobivanje osebnega dohodka v našem SOZD, vključno z metodologijo za izdelavo razvidov del in nalog.

— Organiziranje delovne organizacije blagovnega prometa, pri čemer je potrebno najti ustreznno zasnovano in izdelati potrebne samoupravne akte.

Leto 1980 nas čaka s še vedno nedograjeno dohodkovno povezanostjo v SOZD SZ. Ugotovitev so, da bo na tem področju potrebno še veliko upornega in vztrajnega iskanja rešitev, čeprav smo že dosegli nekaj pomembnih rezultatov predvsem na področju investicijskega vlaganja, dohodkovne soodvisnosti, odgovornosti in interesov TOZD, posredno preko interne banke SOZD SZ.

Pri uveljavljanju funkcije interne banke lahko ugotovimo, da je to zelo zahteven proces, ki ne teče gladko nikjer v sestavljenih organizacijah združenega dela. Ugotavljamo, da je potrebno to področje ustrezno spodbujati tudi z zakoni in drugimi predpisi.

Interna banka mora delovati tako, da vsaka delovna organizacija pri financiranju svojega razvoja, ki mora biti predhodno usklajen z ostalimi organizacijami, lahko računa na finančno zaščito in podporo celotnega sistema, t. j. Slovenskih železarn.

Naš samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Slovenske železarne ima določene pomanjkljivosti, med ostalimi niso razdeljene skupne zadeve, in sicer:

— planiranje, investicije, pravne aktivnosti, informatika, inženiring, prodaja; nadalje je potrebno opredeliti:

— delitev dela med delovnimi organizacijami po proizvodnem asortimentu;

— delitev dela v zvezi s finančnimi storitvami, raziskavami in razvojnimi nalogami ipd.

Pri delovanju družbenopolitičnih organizacij so udeleženci ugotovili, da se zelo kvalitativno ter ustvarjalno vključuje pri vseh področjih dela in življenja našega SOZD. Vendar mora še veliko več narediti prav na področju samoupravne organiziranosti, hitrejšem odpravljanju pomanjkljivosti delovanja delavskega sveta, na področju nagrajevanja po delu in rezultatih dela, inventivni dejavnosti, delovanju samoupravne delavske kontrole ipd.

Čestitamo!

Simovič

Inovacija

PRIKAZ USPEŠNOSTI INOVACIJSKEGA PREDLOGA IN KRATEK POMENEK Z INOVATORJEM

Tovariš Ivan Kragelj opravlja naloge in zadolžitve glavnega kontrolorja za livarske izdelke v TOZD kontrola kakovosti. Je domačin, rojen v času vojne vihre 1942. leta, v Laški vasi. Tam pod svetinskimi hribi je preživel svojo mladost. Osnovno šolo je končal v Štorah in našem SKIMC se je izučil za strojnega ključavničarja. Devet let je opravljal ključavničarska dela v mehanični delavnici, bil je tudi dežurni ključavničar. Ob delu pridno in marljivo študira, končal je srednjo tehnično šolo, smer metalurgija, danes pa obiskuje metalurško fakulteto in kot ga poznamo, resnega in zanesljivega, bo drugo leto diplomiral na prvi stopnji.

Kragelj Ivan — inovacija vredna posnemanja

Letos, 22. maja, je podal racionalizatorski predlog, ki ga bom skušal v kratkih, najosnovnejših stavkih bralcu prikazati.

Pri komisijskem pregledu izmečka, ki je potekal dvakrat mesečno, je bilo opaziti, da je izmeček odlitkov — ohišje bočnega reduktorja — naraščal zaradi surovosti kote $\varnothing 62 H 8$ (ležišče seme-ringa). Da je bila škoda toliko večja, se je napaka pojavila šele po obdelavi. Do tedaj namreč nismo imeli pripomočka, s katerim bi učinkovito kontrolirali tovrstne odlitke. Do te napake je prihajalo zaradi slabe kvalitete peska, iz katerega so izdelana jedra in je zato prišlo do deformacije jedra pri visokih temperaturah. Na osnovi tega je tovariš Kragelj začel izdelovati kontrolnik, s katerim bi bila mogoča kontrola tovrstne napake na odlitkih v livarni. Kontrolnik je izdelal že drugi dan, na kar so takoj pričeli s kontrolo. Ker je bilo na zalogi še 208 odlitkov te pozicije, so po sto odstotni kontroli teh odlitkov ugotovili, da bodo vsi komadi šli v izmeček ravno zaradi te napake (neosnost izvrtin $\varnothing 90 J 7$ in $\varnothing 62 H 8$). Prišel je do zaključka, da bi se dalo te komade rešiti z minimalno korekturo položaja odlitka, ki bi se lahko s pomočjo kontrolnika, ki ga je izdelal, pripravili za nadaljnjo strojno obdelavo. Predlagal je, da se s kontrolnikom ugotovi velikost in smer zamaknitve; tako je mogoče vseh ostalih 205 odlitkov rešiti.

Izvedli so brušenje in na koncu ugotovili, da sta od količine 205 komadov bila zaradi te napake izločena samo še dva odlitka.

Tako je bila preprečena večja gospodarska škoda in je prikazan prihranek v vrednosti 170.520 din.

Škoda bi bila še toliko večja, ker bi prišlo zaradi manjkajočih odlitkov do zastoja na montaži v tovarni traktorjev.

Tovariš Kragelj Ivan je sam izdelal napravo in je še vedno v uporabi za izvajanje kontrole odlitkov (glej skico).

Tudi strokovnjaki so ugodno ocenili inovacijski predlog. Naj navedem dve oceni:

— »Navedbe predlagatelja so točne. Zaradi upogibanja jeder (pritisk tekoče taline) se je dodatek za mehansko obdelavo zmanjšal in ulitki so bili masovno izločani. Z brušenjem ulitka po šabloni, ki jo je konstruiral predlagatelj, je bila rešena vsa problematična količina ulitkov (203 kosov).«

— »Kontrolnik za ohišje bočnega reduktorja ni zapletena konstrukcija. Veličino inovacijskega predloga vidim predvsem v izvorni rešitvi in pripravljenosti sodelovanja pri reševanju izmetnih odlitkov. Predlagatelj se je poglabil v problem mehanske obdelave odlitka, kar ni njegovo delovno področje.«

V kratkem opisu je prikazana pozitivna inovacijska zamisel tovariša Kragelja Ivana.

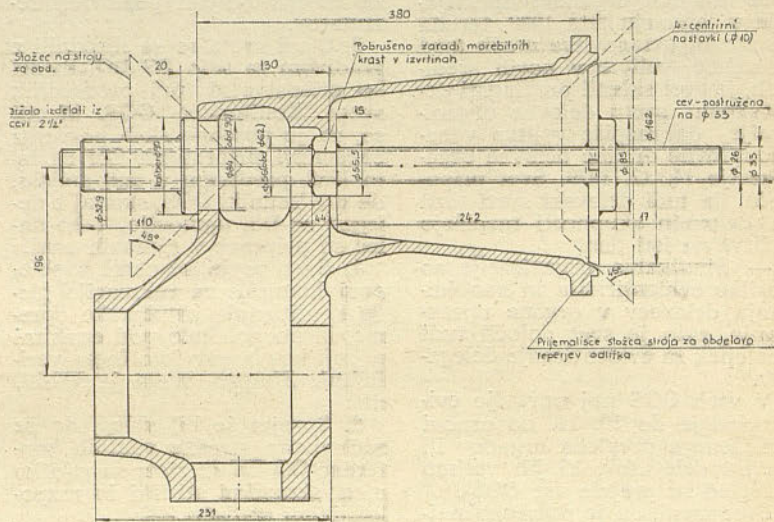
Zastavljal sem mu nekaj vprašanj v zvezi z inovacijami, z množično inventivno dejavnostjo in dejavnostjo društva DIATI.

Takole mi je tovariš Kragelj odgovoril:

»Prav pri inovacijski dejavnosti menim, da je potrebno pokazati kako veliko možnosti dovoljuje sedanji tehnološki nivo naše proizvodnje ter se zavzemati za izboljšanje ne samo proizvodne tehnologije, ampak tudi pogojev dela v naših obratih. Ta in druga dejstva so me privedla do razmišljanja, da bi tudi sam kaj prispeval za hitrejšo izgradnjo naših družbeno-ekonomskih odnosov, istočasno

pa zmanjševanje proizvodnih stroškov, kar je v neposredni zvezi s stabilizacijo gospodarstva. Menim, da je moj skromni delež vplival na navedene faktorje. Za izboljševanje delovnih pogojev, kakor tudi s poenostavitvijo samega dela, sem pričel razmišljati že takoj po prihodu v DO (1960 leta). Te drobne izboljšave niso bile na takšni višini, da bi se mi zdele primerne za inovacijo (pa vendar so! — pripomba RV).

To poudarjam zaradi tega, ker je delo posameznika odvisno od njegove iznajdljivosti, logičnega razmišljanja in praktičnega znanja. Smatram, da sem največ praktičnega znanja pridobil v času, ko sem dve leti opravljal delo dežurnega ključavničarja v celotni tovarni. Ko je človek prepuščen sam sebi, mu ne preostane drugega, kot da probleme rešuje hitro in enostavno. Pri tem je predvsem zelo važno logično razmišljanje. Moja prva inovacija, ki sva jo s kolegom predlagala po moji zamisli, je bila leta 1975. Ob reševanju problemov proizvodnje nisem nikoli razmišljal o besedi inovacija, ampak sem čutil osebno zadoščenje, če mi je kakšna stvar uspela. Tako je tudi moja zadnja inovacija predlagal tovariš iz priprave proizvodnje livarne II, ni pa to bila moja pobuda.

Kontrolnik odlitka

Na koncu menim, da le s pravilnim odnosom do dela lahko dosežemo veliko boljše proizvodne rezultate in si zagotovimo lepšo bodočnost naših otrok, kakor tudi nas samih. Društvo DIATI, ki je do sedaj že precej pripomoglo k temu, mora v bodoče še z večjim elanom pristopiti k nalogam, ki si jih je zastavilo.»

Veseli smo lahko takih odgovorov, takšnih tihih, pa vendar plodovitih inovatorjev.

In za zaključek. Gotovo ste tudi vi, bralci in sodelavci že mnogo-kraj kaj razmišljali o našem delu, o izboljšanju dela, pa naj bo to tehnična, netehnična ali varstvena izboljšava.

Da, naša razmišljanja nas zanimajo, zanimajo tozd in našo organizacijo združenega dela, kajti le s tem bomo, kot je povedal tovariš Kragelj, dosegli boljše gospodarske rezultate, povečali prihranke, prešli na lažje in tudi varnejše delo. Pa tudi inovator sam ne bo imel od tega samo zadoščenja, pač pa tudi korist.

Renčelj Vlado

UREDITEV PARKIRNIH PROSTOROV V ŽELEZARNI

V Štorah I. že nekaj časa občutimo problem razširitve parkirnega prostora. Hiter razvoj avtomobilizma je povzročil, da je obstoječi parkirni prostor pri zdravstveni postaji že nekaj časa premajhen, zato so pričeli nekateri vozniki parkirati svoja vozila ob železniškem tiru, ob cesti do mostu, za upravnim poslopjem, nekateri pa celo ob obratih.

Vprašanje parkiranja urejuje Pravilnik o delovnem redu Železarn v 49. členu, kjer je točno določeno, kje je dovoljeno parkirati.

Da bi preprečili to neurejeno parkiranje, ki je že ovira za javni promet, je DS za investicije in razvoj pristopila k ureditvi parkirnega prostora na lokaciji med

republiško cesto in železnico. Računamo, da bo ta prostor gotov do 25. 11. in bo zadoščal za nekaj let. S tem se ukinejo vsi ostali parkirni prostori znotraj železarn. Pričakujemo razumevanje vseh prizadetih, da parkirajo na tem parkirnem prostoru in priporočamo, da se tega poslužijo tudi tisti, ki imajo sicer dovoljenje parkiranja znotraj železarn, saj bo s tem zmanjšana stopnja nevarnosti glede na železniški prehod in vključitve v promet na glavno cesto. Zaradi bližajoče se zime in snega, ki ovira dostop na parkirišča, smo se dogovorili z odgovarjajočo službo TOZD transport, da bo zagotovila redno čiščenje parkirnih prostorov. Tako se bomo izognili vsem nevarnostim in kritikam voznikov, ki se je ponavljala vsako zimo.

UPORABA DUŠIKA V ŽELEZARNI ŠTORE

Kot je bilo v prejšnji številki Železarja že najavljeno, želimo danes seznaniti bralce o namenu postavitve rezervoarja za tekoči dušik v skupino rezervoarjev za utekočinjeni kisik in dušik.

Dušik je glavni sestavni del zraka, ki je sestavljen iz 89% vol. % dušika in 21 vol. % kisika. Ze ime (dušik) pove, da zavira proces dihanja — duši. Dušik se pridobiva na ta način, da zraku odvezamo kisik. Tehnični dušik pridobivamo s pomočjo molekularnih sit (nečist), v pretežni večini pa po postopku frakcionirane destilacije utekočinjenega zraka. Utekočinjeni zrak se sestoji iz utekočinjenega dušika, ki vre pri $-195,8^{\circ}\text{C}$ in utekočinjenega kisika, ki vre pri $-183,0^{\circ}\text{C}$. To-

rej se pri počasnem in kontroliranem segrevanju utekočinjenega zraka najprej upari dušik in šele po povišanju temperature kisik.

Dušik je pri normalni temperaturi plin, ki leno reagira z drugimi elementi, pri povečani temperaturi pa tvori spojine.

Dušik skladiščimo v tekočem stanju zato ker spravimo v 1 m^3 pri -180°C okrog 800 kg dušika, v plinastem stanju pa tehta 1 m^3 dušika pri 0°C in 1 atm. le 1,25 kg!

Utekočinjeni dušik se transportira v posebnih — izoliranih cisternah in se skladišči pri porabnikih v rezervoarjih prostornine od 1.000 do 25.000 litrov. Rezervoarji morajo biti dobro izolirani, da se zadrži v rezervoarjih nizka temperatura ca. -180°C . Rezervoarji za skladiščenje tekočega dušika (tudi kisika) so sestavljeni iz notranjega rezervoarja, v katerem se nahaja tekoči dušik in iz zunanje posode. Vmesni prostor je zapolnjen s perlitom in vakumiran, da se s tem zmanjšajo toplotne izgube na najmanjšo mero.

Rezervoar, ki je že postavljen, je namenjen za skladiščenje tekočega dušika, ki ga bomo uporabljali za zaščitno atmosfero pri žarenju v novi kontinuirni žarilni peči v aneksu valjarne II. Pred uporabo je potrebno tekoči dušik vpliniti, zato pa mu je potrebno dovajati energijo — toploto. Za vplinjavanje 1 kg tekočega dušika je potrebno ca. 100 kcal. To energijo pa sprejema dušik v dveh uparilnikih, ki sta seveda večja, kot pa bi bila, če bi toploto dovajali s pomočjo pare oziroma tople vode.

V sosednjem prostoru poleg že postavljenega rezervoarja za tekoči dušik, pa bomo v prihod-

njem letu postavili še drugi rezervoar. V tem rezervoarju bo tekoči dušik za potrebe zaščitne curka jekla na konti napravi v elektrojeklarni.

Vendar pa tu ne bomo uporabljali dušika v plinastem stanju, temveč v tekočem stanju. Podobno kot je izvedena izolacija rezervoarjev za skladiščenje tekočega dušika, bo izveden tudi ce-

vovod za pretakanje tekočega dušika.

S pričetkom uporabe dušika v tehnološke namene, pa se odpira pot tudi uporabi dušika za izpihovanje plinskih instalacij. Postopno bomo pričeli nadomeščati uporabo pare z dušikom, kar bo vplivalo na trajnost plinovodov in armatur.

Logar Viktor, dipl. ing.

Klub upokojencev

Prijetno je na tistem hribčku na Lipi, kjer so si prizadevni upokojenci Stor in okolice v »Čečevi vili« (nekoč je to bil otroški vrtec) uredili svoj klubski prostor, večji del s prostovoljnim delom, denarno pa jim je pomagala predvsem Železarna (90 odstotkov članov je prejšnjih delavcev te tovarne), sindikat, samoupravni organi ter Zveza upokojencev Slovenije.

Lep razgled se nudi obiskovalcu doma od tam. V dolini pod

gričem stanovanjske hiše z urejenim okoljem, dve stolpnici na levi strani (v nebo sila še tretja), v sredini pa lep velik stadion, ki smo ga pred dvajsetimi leti skupno uredili stari in mladi krajanji. To vse je naselje Lipa, ki bo z zgraditvijo zdravstvenega doma in nove stolpnice dobila svojo končno podobo.

Upokojenci se v svojem domu dobro počutijo. Čeprav vsi člani (vseh je 600, 40% žensk ostalo moški), niso redni obiskovalci, pa vendar obiskujejo klub občasno. Povprečna starost je 65—70 let, imajo pa med seboj tudi 38 članov, starejših od 80 let. Pridne roke, skozi vse življenje vajene dela, so poskrbele za okolje doma: polno je rož in okrasnega grmičevja. Z vseh oken zgradbe lahko mimoidoči občuduje pelargonije in drugo cvetje (ki mu žal ne vem imena). Na še neizkoriščenem vrtu za domom imajo v planu storiti še marsikaj. V prenovljeni dvoranci, rezervirani samo za člane kluba, bodo pričeli z vajami petja. Prvi pevski zbor v Stora po mnogih letih suše na tem področju je torej na vidiku. Drugače so upokojenci aktivni pri šahu, kegljanju in prirejanju izletev v bližnjo in daljno okolico. Drugo leto se nameravajo popeljati na zgodovinsko Tjentište. Kakšnih pet do šest izletov se lahko letno udeležijo člani kluba. Ko že omenjamo nji-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Verbič Mihael neumorni tvorec aktivnosti kluba upokojencev Store

Vabimo vas k tedenski organizirani rekreacijski vadbi

Pred nami so hladnejši in krajši dnevi in smo zato rekreacijsko dejavnost preusmerili v zaprte prostore. Večina oddelkov že dobro deluje, nekateri pa bodo z vadbo šele pričeli.

Ljubitelje zdravega, koristnega in prijetnega razvedrila vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo organizirane rekreacije.

Ob tej priliki objavljamo urnik rekreacijskih skupin v celoti, upoštevajoč tudi oddelke naših otrok.

ODDELEK	DAN	URA	OBJEKT	VODJA
Cicibani	torek, petek	15.30—16.30	Osnovna šola Štore	Čagalj, Rožman
Pionirke	ponedeljek, četrtek	17.00—18.30	TVD — telovadnica	Požgajner, Žohar
Pionirji	torek, petek	17.00—18.30	TVD — telovadnica	Klinar B., Kavka A.
Članice — rekreacija	torek	18.30—20.00	TVD — telovadnica	Zupanič M.
Članice — odbojka	petek	18.30—20.00	TVD — telovadnica	Kavka M.
Člani, članice — rekreacija	torek	19.30—21.00	Posebna šola Celje	Tovornik R.
Starejši člani — rekreacija	sreda	17.30—19.00	TVD — telovadnica	Veber T.
Vsi oddelki — namizni tenis	ves teden — po dogovoru	16.00—20.00	Dvorana — namizni tenis pri stadionu na Lipi	Škoberne F.
Člani odbojka	sreda	19.00—21.00	TVD — telovadnica	Bogdanovič V.
Člani rekreacija	četrtek	18.30—20.00	TVD — telovadnica	Klinar B.
Člani rekreacija	nedelja	8.00—10.00	TVD — telovadnica	Grajžl I.
Člani, mladinci — košarka	torek, petek	20.00—22.00	TVD — telovadnica	Štante R.
Košarka — selekcije	torek, petek	16.30—19.00	Osnovna šola Štore	Štante, Plahuta
Rokomet — vsi oddelki	ponedeljek, četrtek	17.00—19.30	Osnovna šola Štore	Nendl, Konda
Nogomet — selekcija	sreda	16.00—17.30	Osnovna šola Štore	Vrbajac M.
Kegljanje	ponedeljek	15.00—19.00	Kegljišče — Štore	Belak J.
Smučarski teki	ponedeljek, četrtek	16.00—18.00	Stadion — Lipa	Kavka F., Kavka M.

KADROVSKE VESTI

Upokojeni

V septembru in oktobru so se v naši delovni organizaciji upokojili naslednji delavci:

JAGER Alojz, rojen 27. 4. 1921, stanujoč v Storah 78. V Železarni Store se je zaposlil z dnem 12. 4. 1947 kot livar kalupar v TOZD livarna. Kasneje je bil prerazporejen k opravljanju del in nalog delov. form. kok in izpraz., kjer je ostal vse do upokojitve.

Redno je bil upokojen 30. 9. 1979.

PAŠČINSKI Ivana, rojena je 26. 12. 1927, stanujoča Store — stolpnica II 138. V Železarni Store se je zaposlila 4. 8. 1958 na opravljanje del in nalog čistilke, kasneje pa je bila prerazporejena na delo in naloge skupinovodja čistilk, kjer je ostala vse do upokojitve.

Invalidsko je bila upokojena 29. 10. 1979.

KRIŽAN Anton, rojen 9. 12. 1924, stanujoč Selce 1, Grobelno. Z dnem 20. 11. 1946 se je zaposlil v Železarni Store kot delavec v ekspeđitu. Kasneje je bil premeščen v TOZD el. plavž kot delovodja aglomeracije, kjer je ostal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 12. 10. 1979.

LESKOVSEK Vinko, rojen 20. 1. 1925, stanujoč Stopče 34, Grobelno. V Železarni se je zaposlil z dnem 30. 9. 1955 kot zankar v valjarni. Kasneje je bil prerazporejen k opravljanju del in nalog delovodja, kjer je ostal vse do upokojitve.

Redno je bil upokojen 31. 10. 1979.

KREGAR Marija, rojena 2. 7. 1933, stanujoča Store 143. V Železarni Store se je zaposlila z dnem 2. 5. 1949 kot strojna oblikovalka v šamotarni. Kasneje je bila prerazporejena na dela in naloge livar II, kjer je ostala vse do upokojitve.

Redno je bila upokojena 31. 10. 1979.

VORINA Gabrijel, rojen 27. 2. 1925, stanujoč Store 15. V Železarni Store se je zaposlil dne 16. 10. 1948 kot ključavničar v mehanični delavnici. Kasneje pa je bil prerazporejen k opravljanju dela in nalog skupinovodja I, kjer je ostal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 31. 10. 1979.

REGORŠEK Franc, rojen 19. 9. 1928, stanujoč Ostrožno 44, Loče pri Poljčanah. V Železarni se je zaposlil dne 3. 9. 1952 kot pom. stisk. Kasneje je bil prerazporejen na dela in naloge pomočnika vlivališča v jeklarni I. Po ukinitvi jeklarne pa je do upokojitve delal v valjarni I.

Invalidsko je bil upokojen 30. 9. 1979.

PLOŠTAJNER Anton, rojen 22. 9. 1927, stanujoč Rifnik 12. V Železarni Store se je zaposlil 14. 5. 1951 kot predstegač grobe proge v valjarni. Kasneje je bil prerazporejen v valjarno II kot delovodja proge, kjer je ostal vse do upokojitve.

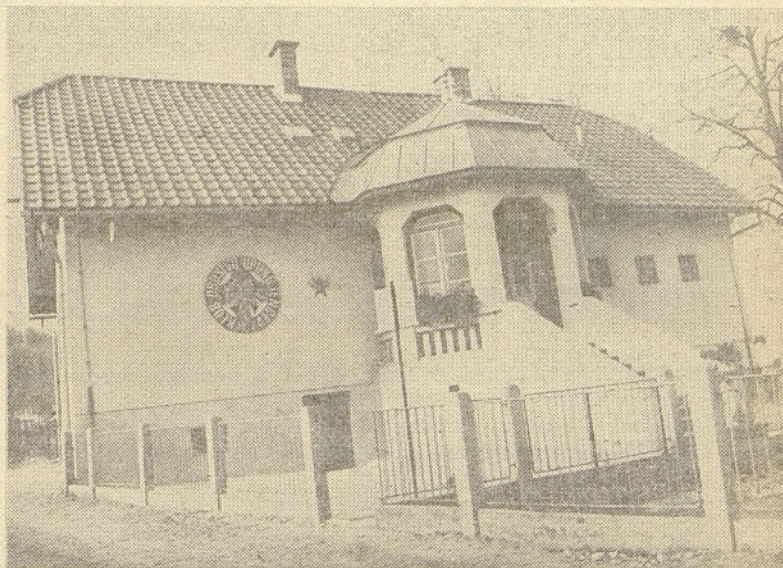
Redno je bil upokojen 30. 9. 1979.

Klub upokojencev

(Nadaljevanje s 7. strani)

hovo aktivnost, je treba pripomniti, da je nemalo njih aktivnih tudi v družbenopolitičnih organizacijah, pa pri fizičnem delu za družbeno korist (lep primer asfaltna cesta v Kompolah, kjer sta »levji delez« akciji dala upokojenca Ivan Tofant in Jagrov Nača).

Svetini in drugo v režiji Krajevne skupnosti, so zelo veseli. Lahko trdimo, ker pravijo tako tudi sami, da je družba dostojno poskrbela za njih na jesen njihovega življenja. In prav je tako, saj je ravno ta upokojena generacija prispevala k temu, kar danes imamo. Dolžnost nas vseh je torej da se ne bodo počutili kot »po-

Skrbno urejen dom kluba upokojencev v Storah

Organizacijo upokojencev v Storah vodi petčlanski odbor z neutrudljivim predsednikom, tovarišem Miškom Verbičem na čelu. Imajo pa še gospodarski odbor, upravni odbor, poverjenike in zaupnike. Srečan, kot letošnje sindikalno srečanje na

zabljeni generacija«. Morda se bo kdo ob tem refrenu nasmehnil, pa bom vseeno zaključil članek z ljudsko modrostjo: Spoštujemo stare ljudi, če želimo, da bodo tudi nas spoštovali ljudje za nami.

Jože Kragelj

STORSKI ZELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA STORE — Izhaja enkrat mesečno — Uredniški odbor: Građišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Uršič Rudi, Zelič Franc, ing., Zmahar Ivan — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.